

ŽIVOT VÍRY

Proměna
společnosti
evangeliem

10
2018

45 Kč / 1,90 €

Chvály
nejen ve vlaku
reportáž z United /6

téma:
Víra a ekologie
Kolik toho potřebuji? /12

100 let
od vzniku ČSR
Česká identita a ideály /18

Ellen Makumbirofa a její experimenty

co najdete v tomto čísle

úvodník

4 Sen o bydlení pod fíkovníkem

Petr Kučera

reportáž

6 Vsetínský United voní nejen Valachům

Lucie Vlasáková

rozhovor

8 Experimentovala jsem v šedé zóně

Ellen Makumbirofa

téma: Zelená víra?

12 Kolik toho vlastně potřebuji?

Lucie Vlasáková

12 Ekologie bez new age?

Tomáš Coufal

můj příběh

15 „Kamarád“ mi daroval dvě dávky

Jiří Malina

16 Bláto, bláto, bláto...

Jovana Chvojková

17 Modlitba za „Átu“

Lenka Merhulíková

17 Když spotřebiče hlásí error

Marie Hovorková

křesťan a společnost

18 100 let od založení Československa

Dan Drápal

19 Stát, národ a češství očima osobností

anketa

nad Biblií

20 Věříme v trojediného Boha?

Jiří Bukovský

pastorace, vedení

22 Učit se být vedoucím

David Snell

manželství

23 Nikdy

Ralf Mošt

recenze

24 Běžím k cíli

Marie Frydrychová

připravujeme

■ téma: Hledání mužství

- Dave Patty o výchově synů: „Otec nemusí být dokonalý“
- David Novák: Co jsme zdělili po Adamovi
- Jak může pomoci manželka

■ 100 let od založení ČCE

- historie a perspektivy největší české protestantské církve

6
**Reggae,
výzvy, déšť, svoboda...**
pestrý festival United

8
**Bůh mi řekl:
„Nejdřív škola“**
Ellen Makumbirofa
o hledání hranic a místa v církvi

12
**téma:
Zelená víra?**
Je ekologie nutně spjatá s new age?

15
**Syna jsem viděl
po dvanácti letech**
příběh čtenáře

ŽIVOT VÍRY

ročník 29 / říjen 2018

cena 45 Kč / 1,90 €

Život víry je měsíčníkem vydávaným Křesťanskou misijní společností (KMS), která sdružuje různá křesťanská společenství, organizace a jednotlivce. KMS slouží k vzájemnému dorozumění křesťanských pracovníků, kteří usilují o misi a o jednotu křesťanů ve světle Písma. Chce napomáhat k duchovnímu růstu a vzdělávání křesťanů a místních sborů. KMS chce sloužit Božímu lidu. Snaží se o prohloubení vztahů mezi křesťany a usiluje o probuzení.

Šéfredaktor: Mgr. Tomáš Coufal

Redakce: Bc. Lucie Vlasáková, DiS.

Ing. arch. Tomáš Dittrich

Redakční rada: Ing. arch. Tomáš Dittrich,

Ing. Lubomír Ondráček, Mgr. Jiří Unger,

Ing. arch. Kateřina Hodecová

Sazba a grafická úprava: Ondřej Pumr

Korektury: Bc. Lucie Vlasáková, DiS.,

Zdenka Brázdilová

Výtvarná spolupráce: Pavel Bosman

Tisk: Grafotechna Plus, s. r. o.

Redakce a administrace

KMS – Život víry, Primátorská 41, 180 00 Praha 8

tel.: 284 841 922, fax: 284 841 923

e-mail: redakce@zivotviry.cz, web: www.zivotviry.cz

Předplatné

objednávejte pomocí výše uvedených kontaktů nebo na e-mailu předplatne@zivotviry.cz. Půlroční (250 Kč) či roční předplatné (499 Kč) lze zahájit kterýmkoli měsícem roku. Bližší informace (mj. kompletní ceník včetně množstevních slev) najdete na www.zivotviry.cz, odkud lze časopis také pomoci on-line formuláře objednat. Informace na vyžádání zašleme i poštou.

Předplatné, distribuce a reklamace na Slovensku:

Kníhkupectvo Jonatán,

Legionárska 2, 811 07 Bratislava

tel. 02/555 63 040, e-mail: jonatan@vbh.sk

<http://obchod.mrp.sk/vbh>

Distribuce pro zrakově postižené elektronicky:

Diakonie ČCE, Klimentská 18, 110 05 Praha 1

tel.: 222 316 306, e-mail: szp@diakonie.cz

Vydavatel: KMS, IČ 539 147

Registrováno: MK ČR E 6094, ISSN 1210-43-45

Za obsah podepsaných článků odpovídají autoři.

Redakce si vyhrazuje právo zaslané příspěvky krátkit.

Snažíme se publikovat původní texty. Pokud články,

kteřé nám posíláte, chcete zveřejnit i jinde,

prosíme, abyste nás o tom informovali.

© Život víry – všechna práva vyhrazena.

Přetiskování článků či jejich delších částí bez písemného svolení redakce se zapovídá, přetiskování kratších částí (do jednoho odstavce) možno pouze s uvedením přesné citace (včetně ročníku, názvu článku a strany). Jednotlivé články možno šířit prostřednictvím xerokopii, pouze zdarma.

Uzávěrka řádkové i plošné inzerce

je druhého dne předchozího měsíce.

Později zadané inzeráty zařadíme dle možností,

s 50% příplatkem.

Redakce si vyhrazuje právo inzerát odmítnout.

Seznamovací a fundraisingové inzeráty

nezveřejňujeme.

Podmínky inzerce: <http://inzerce.zivotviry.cz>

Číslo vychází koncem předchozího měsíce a je distribuováno během první poloviny měsíce.

Milý čtenáři,

na zářijovou dovolenou jsem se opravdu těšil. Přes léto jsem se víc než jindy věnoval pracím na domě a cítil jsem, že potřebuji provětrat a taky prožít aspoň pár dní s manželkou, mít na programu jen odpočinek. Tak jsme se v sobotu odpoledne ocitli ve druhém patře jednoho šumavského penzionu s výhledem na dešť a zamlené stráně.

Celým domem se táhla vůně čistících prostředků. Bojím se, že umocněná porce této chemické války mohla mít příčinu v tom, že jsme s sebou měli psa. Pes byl sice podle webu tohoto ubytovacího zařízení povolen, ale hned na počátku nám pan majitel dal najevo, že není vítaný. Hned po ubytování třeba přišel za námi s kbelíkem nahoru a říkal, že naše pudlenka páchne skrz dveře. Taruška, příznávám, skutečně nevoní, ale nevěřím, že by ji mohl cítit přes dveře – leda že by sám byl pes. V tom případě by to v něm ale nebudilo nepřijemné, ale naopak libé pocity.

Dešť v dalších dnech vystřídalo sluníčko a my jsme vplouvali do Šumavy, jak ji máme rádi. Potkávali jsme mnohem víc zvířat než lidé (akorát na Boubíně se k poledni poměr zhruba vyrovnal). Postupně mě opouští závoj starosti. Vrchu nabývá ticho náhorních luk zavlažovaných tou či onou Vltavou. Vstřebáváme pokoj hřbitůvků, po válce obnovených, a přesto opuštěných (oba máme rádi příběhy zakódované na pomníčcích formou biografických údajů, někdy i sépiovými rysy tváří v oválech).

Taruška ve svých 14 letech

podává skvělé chodecké výkony. Je slepá a skoro neslyší, ale na vodítku ujde bez problémů několik kilometrů denně. Na začátku jsme si říkali, že je to možná poslední dovolená s ní, ale zdá se, že okřívá podobně jako my.

Srdce historika architektury rozjaří zřícenina Kunžvartu. Vychutnávám krásu konstrukce i anatomii jejího rozpadu. Jsem chvíli sám, Marta na pastvinách pod hradem krmí stádo běžových kozíček.

Půlhodinku sami u jezírka Chalupské slati, to se nestává. Kačenka (polák) si vyskočí, aby při potápění zajela hlouběji do vody. Desetkrát, třicetkrát... Nikdy jsem si toho takhle nevšiml. Bavím se focením. Mládě ještěčky živorodé na zpáteční cestě na haťovém chodníku. Je tu opravdu klid.

Rosou, která po obědě mizí, se hlásí polštářky pavučin. Všudypřítomný vláček, i když se vynoří jen co dvě hodiny. Jednou, když jsme měli pět minut pozdější, na nás dokonce počkal, než ho doběhneme. Starosvětská vimperská cukrárna osmdesátiletého pana cukráře, s nímž se přátelíme léta. Chvillemi to vypadá, jako by svět byl ještě v pořádku.

Při ranním venčení vidím krahujce. Usedá na prostranství u penzionu. V pařátech nese polomrtvého ptáčka, pouští ho, ptáček se motá

a snaží se uniknout, krahulík si s ním hraje jako kočka s myší. Odnáší si ho těžkým letem při zemi.

Nejeden příznivec ekologie by se při tom pohledu zaradoval, že příroda tu funguje tak, jak má. Já mám naopak před očima hrůznou porušnost. Kdepak, příroda není v pořádku, ani ta chráněná ekologickými opatřeními, ba dokonce ani ta „neposkvrněná“, kterou dnes na Šumavě nenajdeme. Apoštol Pavel už před dvěma tisíci let slyšel, jak lká a pracuje k porodu. Nevím, jestli by třídil odpad (doufám že ano), ale

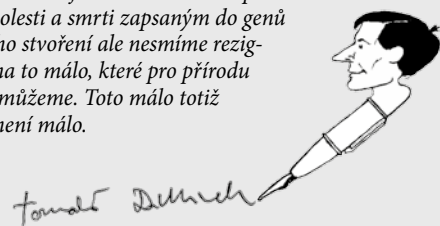
Člověk, pastýř stvoření

v žádném případě nepodléhal iluzi, že když starost o stvoření vezme člověk do svých rukou, bude na zemi zase ráj (Ráj).

Jako poslední nepřítel přemožena bude smrt, to byla jeho perspektiva. Smrt je strašná, u zvířat i u lidí, a to i tam, kde není provázena dlouhým utrpením. Ano, člověk je pastýřem stvoření, ale jako každý běžný pastýř o své ovečky nejen pečuje, nýbrž je také zabíjí. V tom název evangelického sborníku o ekologii, mj. s výborem teologickou studií profesora Hellera,

opravdu sedí. Chci upozornit na rozpor, který je zakódován v našem světě. To, že je pro nás těžké s ním počítat jindy, než když v přírodě zažijeme nějakou (drobnou) tragédii, na jeho existenci nic nemění.

Tváří v tvář pomíjivosti a smrti je naše drobná ekologie ochrany přírody a životního prostředí jen chabou náplastí na nevyhojitelnosti ran zasazených dějinami, kulturami, hloupostí, sobectvím – prostě lidmi. A to ani nemluví o té nejstrašnější ráně, za kterou mohou ti vůbec první lidé a která všechnu hrůzu odstartovala. Tyto nemoci se nikdy nepodaří uzdravit, i když může dojít k částečnému zlepšení. Kvůli bolesti a smrti zapsaným do genů dnešního stvoření ale nesmíme rezignovat na to málo, které pro přírodu udělat můžeme. Toto málo totiž vůbec není málo.

Sen o bydlení pod fíkovníkem

Co je skutečné bohatství?

Petr Kučera

Podzimní volební kampaň je v plném proudu. Opět je nám slibováno, co bude dostupnější, levnější, jak bude život krásnější, tedy zvolíme-li příslušnou politickou stranu. Isem snílek, a tak zřejmě poněkud naivně čekám na odvážení politika, který poví lidem něco zcela jiného...

Postaví se na tribunu a řekne publiku něco ve smyslu: „Přátelé, daří se nám dobře, žijeme v nejlepší době za celou historii naší země. Už 70 let tu není válka, úmrtnost dětí je nízká, z kóhoutků nám teče levná voda, i když je sucho, základem a dobrá zdravotní péče je na dosah ruky. Nenechte se mýlit, žije se nám nadmíru dobře. A proto tento dobrý čas dobře využijme. Mějte se navzájem rádi, mějte rádi své děti, vytvářejte

hezké rodiny, pomáhejte si navzájem, pilně pracujte a bude nám všem ještě lépe.“ Stále na takového politika čekám, ale zřejmě marně. Spíše nám budou malováni čerti na zeď a budeme mateni tvrzeními, že se nám daří špatně a že je potřeba ve státě vše přebudovat. Ale jak vylepšit již beztak kvalitní život? Jak nasycit nasycenou společnost? Snad tím, že vše bude zdarma. (U nás ve Frýdku už za hromadnou dopravu neplatíme.)

Poslední měsíce se mi do mysli stále vrací dávné Boží zaslíbení dané Izraeli a potažmo i nám. Pán Bůh v těchto příslibech popisuje spokojený a poklidný život: „Každý bude bydlet pod svou vinnou révou, pod svým fíkovníkem, a nikdo ho nevydělá.“ (Mi 4,4) Z oněch slov na mě dýchá pokoj a klid, spokojenost a naplnění. Vidím dům ve stínu vysokých stromů, opečovávaný vinohrad a fíkovou plantáž, stůl a židle, slyším křik dětí, z okna voní polévka. Ony užité obdělání zahrady poukazují na úsilí, které člověk musí

vyvinout, na práci jeho rukou. Tedy ono „bydlení pod svou vinnou révou“, ona spokojenost nejsou jen spočinutí a nicnedělání, je to i péče o svou zahradu, o své pole. Tedy práce a odpovědnost. Jako by nás ony verše odkazovaly do dávného Edenu, kde dostal Adam za úkol střežit zahradu a pečovat o ni. I z počátečního příběhu Bible na mě dýchá pokoj a klid.

Až splatím dům, až změním práci...

Žijeme opravdu v bohaté společnosti, kde se nám daří velmi dobře. Co se zřejmě učíme, je ono pokojné „bydlení pod svou révou a pod svým fíkovníkem“. Člověk nikdy nebude spokojen. Tento pocit zřejmě patří k naší přirozenosti. Jsme přitahováni k pomyslné a vysněné dokonalosti. Jako by se v ní člověk chtěl dotknout nebe. Snad je to nějaký odstín oné touhy po věčnosti, kterou vepsal Stvořitel do našich srdcí. Až budu mít definitivně splacený dům, až změním práci, až budu na křesťanské konferenci, kde se tělesně i duševně uzdravím, to budu šťastný, definitivně šťastný.

Zřejmě každý z nás poznal a okusil, že po okamžiku naplnění naší tužby pocit štěstí s každým dnem klesá a objevují se další choutky. Navíc jsme hecováni přáteli, sousedy, reklamou a nakonec i našimi politiky. Ba i mnozí křesťanští vůdcové falešně zaslíbují nebe na zemi.

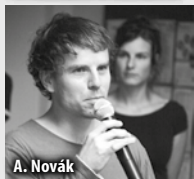
Jde zřejmě o míru našeho toužení. Onen obraz „bydlení pod svou révou a pod svým

krátce

◆ **Ekologie a výtvarné umění.** Uspořádá osmnáctidenní umělecký festival v samém centru Prahy stojí statistice. Křesťanskému sdružení umělců Karavana (www.karavana.site) se to podařilo. Od

Š. Telecká a V. Nováková

A. Novák

16. 8. do 2. 9. se ve Františkánské zahradě a v ambitu přílehlého kláštera konal první ročník uměleckého festivalu Take Care, který se vázal na Den modliteb za péči o stvoření. Deset umělců vystavilo svá díla volně propojená ekologickou tematikou. Architekt a výtvarník Aleš Novák z pražského KS byl kuráto-

rem výstavy v zahradě, výtvarnice Šárka Telecká z KS Brno převzala kurátorství nad expozicí v ambitu. Sympatické bylo, že oba kurátoři zároveň vystavovali – vyjádřili tím svou angažovanost. Mezi mladými výtvarníky se jako „patriarcha“ představila i Věra Nováková, která po komunistickém puči nesměla dostudovat a jejíž malby tak až do 90. let vznikaly v ústraní. Na vernisáži promluvil senátor Libor Michálek, který nad akcí převzal záštitu. Festival nabídl i doprovodný program (např. Ellen Makumbirofa nebo divadelníci Vítězslav Marčík jr. či Jan Horák).

Výstava neměla výraznější programovou linii – nabídla možnost nahlédnout do tvorby výtvarně různě zaměřených osobností. Ještě více než tematika stvoření bylo jednotící linií to, že se vystavující umělci hlásili ke křesťanství. Možnost výtvarným uměním oslovit Pražany na tak prominentních místech je už sama o sobě velkým úspěchem. Těším se na pokračování a vývoj festivalu za rok.

Tomáš Dittrich

◆ **Odešel Jiří Lukl.** 17. 8. ve věku 79 let náhle zemřel ThDr. Jiří Lukl, emeritní ředitel České biblické společnosti a kazatel CB.

Narodil se v jihomoravské evangelické rodině v roce 1939. Vystudoval strojní průmyslovou školu v Břeclavi, na vysokou školu ho ale kvůli jeho původu nepustili a pracoval jako dělník a konstruktér. V roce 1967 se mu otevřela cesta na Komen-

ského evangelickou bohosloveckou fakultu a v roce 1986 zde byl jmenován doktorem teologie.

Roky sloužil v církvi, nejprve jako vedoucí mládeže a pomocný kazatel, v 70. letech nastoupil do služby na plný úvazek – jako kazatel působil v Rakovníku a v Olomouci. Z pověření ERC pracoval jeden rok v Eku-menicko-misiijním centru v Berlíně a po sametové revoluci byl pověřen obnovením České biblické společnosti, již byl ředitelem až do roku 2004. Poda-

řilo se mu sestavit tým spolupracovníků z pěti církví a postavit v pražských Kobylských Dům Bible. Současně pomáhal se založením mezinárodní Scripture Union (Biblické jednoty) a jednou týdně vyučoval novozákonní předměty na ETS v Praze.

„Často v Brně kázával, přednášel o biblické společnosti, o Izraeli, a tak jsem jej vidával a slyšával. Mě sympatie k tomuto štihlému, suššímu kazateli rostly. Všiml jsem si rovněž jeho titulu doktora teologie, což bývalo v nesvobodných dobách něčím výjimečným. Očekával jsem, že jeho kázání budou doktorskou učená. Nebyla, což bylo krásné, vyznívala z nich prostá láska k Pánu Ježíši a velká úcta k Bibli,“ vzpomíná na něj na svém blogu Petr Kučera, kazatel CB ve Frýdku-Místku.

Rozloučení s Jiřím Luklem proběhlo 23. 8. v modlitebně CB v Brně.

◆ **Domácí hospic v Sedlčanech.** 1. 9. zahájil činnost nový domácí hospic Křídla v Sedlčanech. Nevyléčitelně nemocným v dojezdové vzdálenosti 30 km od Sedlčan nabízí 24 hodin denně pomoc v jejich domácím prostředí. „Při založení jsme byly tři ženy-spouzkladatelky. Organizačně jsme střediskem Diakonie Apoštolské církve, velkou podporou je pro nás sbor AC CBH v Praze. Naši první starostí po množství papírů bylo získat tým odborníků, který čítá lékaře specialisty, zdravotní sestry, psychologa, sociální pracovníky, duchovní, sponzory a mnohé dobrovolníky. Tým vznikl v průběhu více než roku,“ vy-

S. Bubík se sestrami z hospice

světluje ředitelka hospice Pavlína Oubrechtová, zdravotní sestra, kterou k založení hospice vedla osobní zkušenost s doprovázením umírajících.

Hospic funguje jako nezisková organizace a většina spolupracovníků jsou zatím dobrovolníci. Zahájení činnosti bylo

Matouš Lipus: Noemova archa

fikovníkem“ jistě nevede k pasivitě. Jak už je výše napsáno, vinice i sad vyžadují péči, práci, námahu. I náš život potřebuje péči, práci a námahu. Moudrý vinař také není nikdy spokojen se svou vinnou révou, ale nemusí se šířit myšlenkou na další a další vinohrad. Naopak, moudrý vinař dokáže usednout pod svým stromem a děkovat Bohu za to, co má. Pavel v tomto ohledu připomíná, že „zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství“, a dodává: „Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tuzeb...“ (1Tm 6,6–9)

Jádem všech ctností je uměřenost. Odhadnout míru. V našem případě odhadnout míru své touhy po lepším, šťastnějším a dokonalejším životě. To ale není vůbec jednoduché. Je to zřejmě ona biblická moudrost, umění žít. I tu Písmo považuje za velké bohatství. Vždyť moudrost je lepší než perly, nevyrovňají se jí žádné skvosty (Př 8,11).

Jako kazatel jsem mnohokrát oddával. Právě při svatbách jsem se často setkal s touhami po krásné a dokonalé svatbě, krásných a perfektních šatech, obřadu, svatební hostině. Velké očekávání snoubenců, maminek, babiček. Zažil jsem také mnohé nenaplněné touhy, ba i svatební smutek a naštvanost. Vždy snoubencům říkávám, že svatbu je možné udělat i velmi skromně a levně. Rád připomínám jednu z nejkrásnějších svateb svého života. Konala se na dvorku rodinného domu, nevěsta i ženich

byli pěkně, ale skromně oblečení (nevěsta měla hezké modré šaty), výzdoba byla vytvořena z toaletních papírů, a to tak umně a hezky, že to nebylo poznat. (Já se všetečně na původ ozdob doptal jejich kreativních tvůrců.) Svatební koláčky upekli příbuzní, živou hudbu zajistili přátelé. Žádná svatební nervozita. Nad tím vším vládl jakýsi krásný pokoj a klid. Takový, že jsem po hostině klidně usnul na houpačce, k pobavení všech přítomných. Snoubenci nebyli bohatí, ale velké bohatství měli. Měli se rádi, měli hezkou rodinu, měli pokojnou radostí naplněný svatební den.

Radost z nového i starého

Jak tedy vypadá ono pokojné „bydlení pod svou révou a pod svým fikovníkem“? Jedná se o radost z toho, co mám. Prožívat uspokojení z nových věcí, ale mít radost i z věcí starých. Dokázat si užít bohatství, které máme, i když se nám třeba zdá být malé. Ale především rozlišovat, co je skutečným bohatstvím, a co ne. To skutečně podstatné v životě je zcela zdarma. Hezké vztahy v rodině, pracovitost, vzdělání, svoboda, vděčnost, otevřené oči pro Boží krásu kolem nás, to jsou hodnoty nesmírně velké ceny. Opět o tom hezky roztímá kniha Přísloví: „Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska, než z vykrmeného býka a s tím nenávisť.“ (Př 15,17) „Lepší

suchá skýva a k tomu klid než dům plný obět-ních hodů a spory.“ (Př 17,1)

Křesťan by měl navíc den co den poznávat, „jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši“ (Ef 2,7). Hodnota Boží lásky k nám, zjevená v Kristově kříži, je nevyčíslitelná. A navíc je pro nás ještě připraveno „dědictví nehynoucí, neposkvřené a nevačnoucí ... v nebesích.“ (1Pt 1,4). Zlí jazykové poznamenají, že takového dědictví se nenajíme. Ale já jsem přesvědčen, že nadějný výhled víry do bu-

Výzdoba byla vytvořena z toaletních papírů, svatební koláčky upekli příbuzní...

doucnosti je hodnotou, kterou nám nikdo neukradne.

Přeji tedy každému z nás onen každodenní prožitek pokojného a vděčného života. O takový život je zvykem dělit se s druhými. Ne nadarmo Pán Bůh zaslubuje, že „onoho dne... pozvete jeden druhého pod vinnou révu a pod fikov-ník“ (Za 3,10).

Ing. Petr Kučera je kazatelem CB Frýdek-Místek, seniorem CB pro oblast Severní Morava a předsedou Odboru CB pro práci s dorostem.

slavnostní – formou benefičního festivalu Chichtýóza fest, kterého se zúčastnilo na 450 lidí.

◆ **Jubileum Ludmily Hallerové.** „Misijská babička“ Ludmila Hallerová oslavila v sobotu 1. září své 90. narozeniny, a to poměrně velkolepě – společně se svým sborem a přáteli ve velké modlitebně BJB na Vi-

nohradech. V rozhovoru s Ivanou Šimovou sdílela s lidmi zážitky ze svého života – mnohdy humorné, zároveň povzbuzující k prožívání života pod vedením Ducha svatého.

Pochází ze Vsetína, vystudovala Biblický institut ve Švýcarsku a připravovala se na dráhu misionářky v Africe. To jí sice v únoru 1948 znemožnil politický převrat, sloužit ale nepřestala. Překládala z němčiny křesťanskou literaturu, podílela se na jejím samizdatovém vydávání a distribuci. Přinášela zprávy z misie a zprostředkovávala kontakt mezi Československem a církví v Německu a Švýcarsku. Od 90. let organizovala poznávací zájezdy do Izraele, o Izraeli

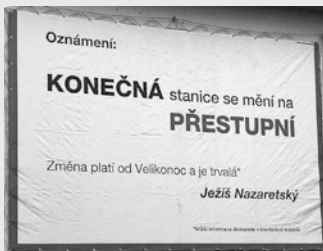
přednáší a iniciovala také hnutí kajících bohoslužeb za 2000 let křesťanského antisemitismu, které se rozšířilo v ČR, ale i v zahraničí. V roce 2014 vyšla její autobiografická kniha „Pod oblakem. Příběh naplněného života v Boží službě“.

Její služba, zdá se, není u konce. „Nemám ráda, když staří lidé vzdychají po nebi. Říkám jim: V nebi budeme celou věčnost, ale tady musíme zůstat co nejdéle, přece nemůžeme dezertovat z boje! Pán Bůh tady pro nás pořád má práci, pořád platí, že žeň je mnohá, dělníků málo, a ty už chceš do nebe? Tady zůstaň, tady boj, a když už nemůžeš jinak, tak se modli! Modlitba je nejvíc. A modlit se může každý, i nemocný člověk upoutaný na lůžko,“ pro-nesla na své oslavě.

Mezi mnoha gratulanty byl např. i Karel Sedláček, ředitel Mezinárodního mistrovství ve znalostech Bible. „Vážím si zejména toho, jakým způsobem zachází se svými chybami. Pamatuji si, že když Lída udělala chybu, měla sílu to veřejně přiznat a omluvit se. Za tohle bych jí chtěl poděkovat,“ zmínil ve svém projevu.

◆ **Oceněný křesťanský billboard.** Vítězem 7. ročníku soutěže Zlaté pero, kterou vyhlašuje sdružení českých reklamních textářů Creative Copywriters Club, se letos stal kobyliský farář Martin Hobza. Na zeď salesiánského kostela na pražském Kobyliském náměstí nechal pověsit jednoduchý bílý billboard se slovy: „Oznámení: KONEČNÁ stani-

ce se mění na PŘESTUPNÍ. Změna platí od Velikonoc a je trvalá. Ježíš Nazaretský. Bližší informace dostanete v kterémkoli kostele.“

Fotografie billboardu na jaře kolovala i na sociálních sítích. O popularitě svého výtvaru však jeho autor zprvu nic nevědě. Bílá plachta na zdi byla jen dalším pokusem, jak zviditelnit nenápadnou stavbu kostela a upozornit na ni kolemjdoucí. „Nejvíce mě potěšilo, že v reklamě vyhrálo ryze náboženské téma. To mi udělalo opravdu radost. Protože kdyby lidé nechápali ten náboženský obsah, tak by je nápis nezaujal, byla by to jen věta,“ řekl k tomu farář Hobza časopisu Dotyk.

Velikonoční „reklama“ v soutěži zvítězila např. nad billboardy Flowee nebo nad mediální kampaní značky Kofola.

◆ **90 % Čechů je šťastných.** Na konci června byly publikovány výsledky dlouhodobého výzkumu české společnosti v rámci mezinárodního srovnávacího projektu European Values Study. Postoje a hodnoty, které

Češi zastávají, byly stejným způsobem zkoumány v letech 1991, 1999, 2008 a 2017.

Ačkoli se Čechům často vytýká tzv. „blbá nálada“, ukazuje se, že drtivá většina z nich se cítí šťastně – 72 % z nich je „celkem šťastných“ a 18 % dokonce „velmi šťastných“. Celkově v Česku pocit štěstí za devět let stoupl o čtyři procentní body, od roku 1991 dokonce o 12 %.

K církvi nebo náboženskému vyznání se hlásí čtvrtina lidí, za „věřící“ se označuje 36 % a „v Boha věří“ dokonce 39 % – tedy zjevně i někteří tzv. „nevěřící“.

O tom, že „Bůh je osoba“, je ale přesvědčeno už jen 7 % dotázaných. Nejčastěji (40 %) si Boha lidé představují jako „ducha, životní sílu“. Počet přesvědčených ateistů stoupl z 5 % v roce 1991 na současných 14 %.

Roste víra v posmrtný život (z 23 % v roce 1991 na 38 %), v peklo (z 12 % na 20 %), v nebe (z 24 % na 27 %) i v převtělování (z 11 % na 26 %). Bohoslužby navštěvuje jednou týdně jen 5 % lidí, v roce 1991 to ještě bylo 7 %. Každý den se k Bohu modlí 10 % lidí, 67 % nikdy.

Klesá tolerance k náboženským skupinám, jejíž míru výzkumníci zjišťovali pomocí otázky, koho by lidé nechtěli za souseda. Výrazně se zvětšila nechuť k muslimům (v roce 1991 23 %, nyní 58 %), obecně k migrantům (23 % vs. 60 %), dále pak k židům (13 % vs. 18 %) i ke křesťanům (v roce 2008 je za sousedy nechtělo jen 7 %, nyní je to už 12 %).